

ANY VII

NÚM. 304

BARCELONA 28 JUNY 1894.

LA FOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

¡No 'm fassin riure...!

CRÓNICA DE LA SETMANA

Pochs anys ha estat tan animada la Verbena de S. Joan com en la present. De segur que si fos possible 's veuria que ab la pólvora que s' ha gastat n' hi hauria pera portar á cap tres ó quatre vegadas mes los fusellaments de Coll-Furmich de que 'ns parla *El Diluvio* fa días en la seva polémica ab l' ex-cabecilla Soliva.

Las Ramblas y lo Passeig de Gracia eran un formiguer que va continuar hasta altas horas de la matinada fent los puestos de bunyols lo seu Agost pero en molts d' ells van gastar tanta farina que, aveyam, si aixó dará motius als forners á afirmarse mes ab no voler rebaixar lo preu del pá.

L' amor també va fer, aquella nit, de las sevas, lo licit, lo legal, lo romántich, sota los fanals á la veneciana dels jardins del ensanxe ó en los salons illuminats espléndidament; lo clandestí, lo *gras*, per los solars dels carrers poch urbanisats, presentant un conjunt de sombras xinescas que demostra que al jovent li poden faltar quartos, pero que l' órgano aquell que tan desenvolupat te, á la quenta, lo capellá dimisionari del Cementiri vell, deu n' hi do de com lo tenen la major part dels habitants de la nostra terra; ja ho veig... ab tanta calor casi no n' hi ha pera menos.

També es digne de menció lo concert á cárrech de las bandas francesa y espanyola, demostrant una vegada mes *La Lyre Bitterroise* que sab lo que 's te entre mans. D' aplausos no 'n vulguen mes, majorment al interpretar la marcha real que fou contestada ab la Marsellesa admirablement *tocada* per la *troupe* espanyola á cárrech d' aquell senyó que lo casco li va tan bé á la cara.

En hont fou la concurrencia major si cap, va ser en la montanya de Montjuich... allí n'hi havia per tots los gustos; en los restaurants, á la vora del mar, per entre las matas de la montanya en hont si per desgracia hi hagués plogut l' endemá no n' haguieran nascut pochs de *bolets*... prou los detractors de la generació espontánea s' haurian quedat ab un pam de nás.

Com tot lo del mon diverteix, quan se mira fora barrera, ha cridat l' atenció la polsaguera qu' ha aixecat l' oració sùebre del Pare *Diluvio* dedicada al difunt cabecilla carlista Vila de Viladrau.

Lo temps de emplear lo sistema aquell que s' empleava en la terra dels Faraóns fa un grapat de sigles, ja ha passat, y si lo *Diluvio* no admet las corrents modernas 's trovará ab mes d' un disgust com 'l que li va proporcionar l' *article necrológich* á la mort del senyor Rius y Tàulet y 'l d' are á la del cabecilla Vila de Viladrau.

La mort tot ho purifica, diu la gent d' avuy en día, pera lo popular diari no s' hi conforma y mira:.. *à moro muerto gran lanzada*, qu' encare que la intenció de la frasse no hi encaixi be, algo hi entra en lo forat.

Lo defensor del cabecilla mort sembla qu' ha ensenyat las unglas, pero los altres també han contestat ab lo mateix diapason y aveyam si entre las hienas dels uns y los lleóns dels altres n' hi haurá una que... després d' haver fet molts días la bugadera, lo Sr. Laribal

's quedarà tan fresch en la seva redacció, lo Sr. Soliva á casa seva... y los 16, segons l' un ó los 130, segons l' altre, seguirán, si no 'ls han tret, en lo fons del pou d' aquella casa de Sant Andreu de la Castanya.

No va ser fluixa las castanya que varen rebrer aquells pobres quals cendras se remouhen perque si, al cap d' una vintena d' anys del seu desgraciat fi.

Com no interessarian per lo sapiguts los detalls del horrorós é inesplicable assassinat del President de la República Francesa Mr Carnot, 'ns limitarem á condemnar lo crim qu' ha omplert de tristesa á tots los cors honrats de la familia humana. No farem tampoch comentaris; hi ha fets que no 'ls necessitan; lo punyal del assesi de Carnot l' ha gloriat fentho mes gran de lo que realment era. ¿Qué ha volgut lo criminal?... fer desapareixer al President de la República Francesa? Lo govern ja s' ha reunit per los preliminars de la proclamació del que ha de succehirlo? ¿Arrancar una vida perque si? ¡pobre idea la qu' ha d' alimentarse ab sanch que no regenera res!

Deu haja perdonat al digne President de la República.

Y prou per aquesta setmana, l' entrant parlarém de S. Pere qu' es un sant que també va passar la seva, abans d' arplegá la *porteria* que conserva fa tant temps.

ESTUDIANT.

LA DONA

Es al neixe un angelet
Ple de candor é ignorancia
Es una poncella famosa
Que 'l céfir besa.

Als dinou, font de dulsura
N' es graciosa y joganera,
Tot foch, tot cor, tot essencia
D' amor que encega.

Es als trenta mare amant
Del hom ditxa y companyera,
Angel de pau y ventura
Que 'l mon venera.

Als xeixanta... ¡trist contrast!
Ja no es bella ni ignocenta,
Es un diable ¡una sogral
Que 'ns atormenta.

J. ESCACHS Y VIVED.

RETRATO

A TÚ, LECTOR.

Si un dia vas á Madrid
y veus per casualitat,
á un senyor tot *entorxat*,
ni molt alt, ni gens petit;
que vestit de *melitar*
un sens fi de creus lluheix,
gran *perilla* presumeix
y molts *fueros* solt gastar,
qu' á *Melilla* molt formal
vá ostentá 'l *casco ab plumero*,
ja pots dir ab tó guerrero:
qu' aquest home es *General*.

ANGEL SALABERT

L'invenció del joch del Burro

ALS MEUS COMPANYS

ALLÀ pe 'l temps quan encare no 's fumava de l' estanch, ni 's pagava impost de guerra, ni 's pagava impost de pau; segons un pergami ranci, pergami que vaig trobar fet d' escobertas d' un Fleuri per pura casualitat; resulta que, una vegada era un Rey, Rey tan estrany, que si ab esclops s' adormia pe 'l carré anava descals.

Cansat donchs, de fer burradas, un día cridá 'ls vassalls obrint entre tots certámen baix aquest tema: 's dará un burro carregat d' or á qui presenti al mitj any un joch nou que clá s' entengui y sigan molts á jugar.

Instigat tothom pe 'l premi no cal pas dir que 'ls vassalls rumiaren de nit y día tent forsas d' habilitat.

L' un presenta 'l pam y pipa qu' es un joch bó per fer salts; l' altre botxas, l' altre 'l fléndit, la carteta, l' arrenca alls, á balas, cartróns, baldufa, á geps, á saltá y parar y altres jochs que 'ls noys hi jugan, y també hi jugan los grans.

Un cop terminat lo plasso y reunit lo jurat, després de mil controversias propias sempre d' aytal cas, se determina premiarme un joch sense nom, estrany, senzill, pero mal entés, ben entés y cómplicat; qui no 'n sabia, guanyava, qui guanyava, al cap de vall, hi deixava las ganancias y també 'l seu capital.

Obert lo plech del certámen per cridá 'l nom del premiat varen trobarse ab lo xasco d' una papeleta en blanch,

ni l' autor va presentarse per mes que va se cridat.

Mes lo premiat, premiat era, impossible torná á atrás: potsé aquesta circumstancia degué 'l ferse popular, puig tant lo noble com poble mostrava deliri gran per jugá aquell joch tan raro ab cent mil noms batejat pero cap que bé acreditati son nom just y natural, sense pare, sense mare, fill de ningú; Vaya un cásl

Per batejarlo ab nom digne cridá 'l Rey á sos vassalls, obrint altre cop certámen premiant un nom adequat.

Sa pretensió fou inutil, de noms n' hagué á centenars pero ¡cal ni un sol que 'l premi conqueris ab llealtat.

Veyent tan poca inventiva, lo Rey, de rábia bramant digué un día ab veu de xantre als nobles, poble y criats:

—Sou uns ¡burros! de vergonya la cara á trossos me cau.

Tants talents que mon imperi sempre per tot ha trobat, per diplomacia, farmacia, contumelia, ciencias, arts, ¡y are no trobeu un nom per doná á un joch! ¡animals! ¡Sou uns burros! ¡sou uns burros! per cástich d' avuy en avant, tothom que 'n aquet joch jugui, y basa no 'n fassi cap. á mes de pagar la posta senyalada pe 'ls companys, per recordá sa ignorancia, tú ets burro, se li diré fins qu' es trobi un nóm mes digne mes gust y mes personal.

Manantho 'l Rey ¡qui replicat ningú digui res, qu' es cas! y tothom no fent cap basa pagava sentint cridar:

—Vosté es burro! ¡Vosté es burro!

encar que fos un lletrat.

Una cosa molt estranya al poch temps algú observá, y era que 'l Rey no era burro tot y jugantho á tot drap.

Fisiológichs y teólechs, estudiaren tots lo cas, resultant de sos estudis, que 'l Rey no picava may sino ab as ó dos de groga arrastrant sempre per baix.

Com lo Rey molt se alabava de no ser burro, uns companys envejosos d' aytal gloria, se conjuraren pe 'l cas de pogué al Rey ferlo burro perque tothom fos igual.

Dit y fet, arrivá un día que, jugant y mes jugant, truco, digué 'l Rey alegre ab l' as d' oro ja 'n las mans,

—Jugo, Jugo: repetiren al moment dos conjurats, y un altre cullint las cartas ab detalls dissimulats cambiá 'l trunfo ab molta gracia; Tirá 'l Rey, y natural, no fa basa, tot li guanyan y á la fi li fallan l' as.

¡Válgam Deu, quina riotal ¡quina gresca! ¡l' has fallat! com mes lo Rey s' enladava mes hi reyan los vassalls; quan mes lo joch prohibia era 'l joch mes desitjat.

Perdé 'l Rey de mica en mica tota la forsa moral, perdé 'l trono, y sas riquesas, tot ho perdé ¡desgraciat!

Per guanyarse las garrofas, es fama que per ciutats, pobles, vilas y masías, d' una guitarra al compás corria venent romansos aquesta copla cantant:

«Tot aquell que jugui al burro no s' alabi entre 'ls companys, perque quan menos hi pensí fácil que l' hi fallin l' as.

LLUIS MILLÀ.

—= CANTARS =—

Un jorn me vares jurar que sols per mí era ton cor, y are veig ben clarament que n' es fals lo teu amor.

Las flors que no besa 'l sol son marcidas al moment, y mon cor quan no 't veu, nena, se marceix d' anyorament.

N' es la puresa una flor delicada del jardí, que si cau, pobreta d' ella, ja may mes torna á florí.

F. D. (Coco).

ACTUALITATS

Al primer qu' agarro dihent que se me 'n han riat... me 'l menjo.

RECEPTAS MUNICIPALS

—Que no hem de cobrar may?
—Tant com may... prenguin paciència
com los mestres de estudi.

FARMACIA

J. Oliva

—Que cuytará á despatxarme? ¡Sufreixo molt!..
—Prou... Que 'm paguin lo que 'm
deuhen y desseguida... m' hi pen-
saré tres ó quatre setmanas.

La Verbena de S. Joan

No 'ls parlaré de la d' aquest any, guardo tants bons recorts de la del any passat que encara no vaig sentir lo primer petardo, me 'n vaig aná al llit com aquell que diu: ab lo tall á la boca.

Desde l'any passat en semblant diada, que no hi soch tot, moral y materialment parlant; moral, perque vaig perdre l' amor d' una noya que era lo meu ideal, y material, perque vaig perdre un ull en aquella memorable fetxa.

Anibal era també bõrni com jo, pero Anibal era... Anibal, y jo que per enamorar á la meva Dulcinea no tenia mes qu' un fisich, que, arreglat per lo perruqué podia anar un xiquet, vaig quedar desprestijiat completament.

La xicota, prou va lluytar ab lo seu cor, prou sabia que la causa de la meva desgracia era ella, perque sí no m' hagués obligat anar á presenciá los fochs de la Rambla de Catalunya, aquell cohet que 'm va tancar una finestra pera tota la vida, l' hauria arreplegat un altre ó ningú, que per mi era completament igual.

Després d' un mes que 'm rebia, fent forsas de fla-

quesa, va dirjirme una epístola que semblava un cese dirigit á un governador que ha fet alguna bestiesa en la seva provincia... D' elogis no 'n vulgueu mes, la carbassa era tremenda pero me la va enviar ben embolicada que feya goig.. pero jo, no vaig veurer mes que la carbassa, sort que no mes 'm quedava un ull per plorar y després de plorar molt, vaig poderne descomtar un cinquanta per cent... Aquesta ventatja d' un bõrni se la va descuidar lo meu amich Pitarra en *Los cantis de Vilafranca*.

Devegadas la veig... al menos no mes 'n vegés la mitat qu' es com hauria de ser... la meva pena no fora tan gran... ó que quan la veig ab lo seu promés nou, no mes la vejés á n' ella... pero nada, los veig tan clars com quan tenia l' altre ull... aquell ull perdut tan miserablement en la punta d' una canya que qui sab á horas d' ara en hont deu haver anat á parar.

Devegadas sento á parlar de prohibir lo tirar cohets; sempre que se 'n parla m' hi oposo ab tota la forsa de la meva ánima... jo voldria que sempre n' estiguessin tirant, aixis hi hauria molts bornis, y tants podrian ser, que lo defecte, lo inormal, fos lo tenir dos ulls.

Llavors pot ser la Pauleta voldria fer las paus... oh! com hi disfrutaria jo!.. Lo qu' es l' ull que 'm queda me 'l faria valer.

Ja se 'n recordaria de l' altra verbena.

SERRALLONGA.

À CÒRTS (Qüento)

LEMA: DISPUTAT.

EN un districte afamat per sas politiquerías ván haberhi fa poch días eleccions de diputat.

¡Es clar! cada contrincant que 's disputava la *bréva* se refiava de la seva colla d' electors... pagant.

Era qüestió (s' assegura) d' elegir á qui dels dos se mostrés més afanyós en pró de l' Agricultura.

Un y altre creyan segur lo séu trianf; aixó es cert. L' un era un politich vert; y l' altre un *idem* madur.

'Ls dos portavan las llistas dels séus projectes y plans qu' eran programas brillants d' acérrims proteccionistas.

Creyant ab fé la doctrina dels que anavan *disputant* deya 'l districte d'uptant: «qui l' encerta, l' endevina.»

*
**

Vingué 'l dia d' eleccions, (tal com resava l' edicte

y en los pobles del districte se formavan Comissions.

Pilots d' agents recorrian lo recinte ab los garrots, y... no volguéu sabé 'ls vots qu' expontáneament sortian.

Elector se vá trovar fent en l' hostel la *manilla*, qu' encar' no sab (ni perilla saberho) á qui vá votar.

Altres vá havernhi en molts punts que vejentse amenassats pe 'ls dos *disputats* plegats, varen votar als dos junts.

Mentrestant—sens cap obstacle per poguer fer jochs de mans— l' urna, 's notá per instants, que s' omplia per miracle.

Havent fet ja 'l determini de votar qui vá volguer, vingué l' hora de poguer fer lo que 's diu l' escrutini.

Contant 'ls vots triplicats y 'ls falsos que també 's contan, 'ls totals de vots confrontan... y varen quedá empatats.

Com que 'l vot del President no decidí la victoria, varen ferse—diu la Historia—

novas eleccions corrent.

*
**

Per causas de rahó plenas qu' en castellá constan bé, ja se sab que *nunca segundas partes fueron buenas*.

Vingué l' altre dia... ¡Ca! Cap á votar, minyons... ¡Prou! Á tothom vingué de nou l' haver de torná á votá.

Los hortelans, qu' en lo fort de las votacions passadas votavan quinze vegadas, are *venian del hort*.

De manera que segons contavan los que ho ván veure ningú 's podia pas creure que fós dia d' eleccions.

Després de molts rabietas per la falta d' electors, 'ls dos *diputats* á Corts s' ho váren fer... á palletas.

Y are, orgullós y felís, l' home de la palla llarga diu que la emoció l' embarga al veurer 's, per compromís, representant del País.

PEPET DEL CARRIL

Lo procés del calor

SI, senyor, que se 'l processi, que se 'l processi sens dilació; que s'gui judici sumarissim, ¡pim, pam, pum! y que s' acabi tot quant antes.

Tot aixó 's mereix lo foraster que repentament 'ns ha entrat á casa; éll y no altre es lo responsable de totas las feixorias d' aquestos dias; se 'ns subleva la sanch tant sols de pensarhi, y, es clar, se fan moltes barbaritats.

Noherlesoom, *El Zaragozano* y demás de la colla poden dir sense temor d' equivocar-se alló de: *calor en algunas partes* y tenen lo 50 per cent de probabilitats d' acertarho.

¡32 sobre 0! ¡Ajudeume á suhar!

Aixó sí, ab l' *infern* de fa alguns dias va en augment, portém una velocitat inicial d' unas quantas centas lleguas, y si 'ls crims continuan durant l' estiu en la proporció d' are, 'ns resultarà que al final de temporada podrém passar un bonich balans; quan menos un mort y fracció per dia.

Tiros al carrer de 'n Robabor, allá hont roban als visitants y las donas se treuen la roba bruta al sol; punyaladas al carrer de Mitjdía, que deurá prompte la seva celebritat á la mitja nit; assassinats en lo carrer d' Avinyó...

¡Ep! aixó últim no es vritat encare, pero no donguin la culpa á ningú sino á mí, puig si en lo carrer últimament mencionat no hi ha hagut desgracias no es que 'm faltin motius, sino que no 'm sobran los diners pera comprar una pistoleta... y 'l sufficient valor.

Motius, motius, be massas que 'n tinch; las vehinas del segon pis son incendiarias. Modistas de cara de rinoceronte y cutis de color de gos com fuig, las meas vehinas diuen ben clar qu' es mentida tot alló que vostés haurán llegit alguna volta de: collars de perlas per dentadura y demás heretjias; unas n' hi han que Deu me 'n guard d' una caixalada.

Donchs, preguntará 'l lector, *y alló d' incendiarias?* Si, senyor, y que 'm ratifico; jo visch sobre la cuyna allá hont ellas treballan y puch testimoniar que sempre hi ha *foch*. Quan menos en aquell lloch; are, si 'n tenen en alguna altra banda... *averíguelo D. Alfonso*, l' amo de la casa.

Y penseu qu' aixó son las modistas, gremi que la imaginació vulgar passa per prototipo de bellesa; figurintse, donchs, lo que serán las otras vehinas.

Una viudeta tendra y ab un tros de nas que sembla pare del de 'n Nasvidal; una joveneta nerviosa, parenta del *avi* del Parque á jutjar per la trompa que carrega, y además lentes. Crech jo que aquesta vehina descendeix en línea recta d' aquella maturranga que en l' antiguetat se digué Venus, que *á la cuenta* devia ser una vaca suissa de primera forsa, ó una grandísima burra de llet, puig lo consum que hi fa d' aquest article la meva vehina, no es per descrit.

Desde qu' apreta la calor, per allí las onze de la nit solen sortir als balcóns las minyonas del pis d' abaix y la viuda y noya del segon en lo mateix traje d' Eva

traduht al sigle XIX, es dir, ab la sola camisa, y es clar, 's veuen unas cosas que... 'ns fan molt fástich.

Una nit que per l' excés de calor ho varen compensar ellas ab la falta de robas, las vareig veurer, y desde aquell dia funest no estich be, no puch menjar ab gust. Ellas se donaren compte de la meva presencia y dels companys mártirs encara que verges de la meva dispesa, y desde allavors nos tenen guerra declarada á mort.

Han lograt que l' amo 'ns dongués lo passaport, ocasionantnos moltes molestias, pera *reyra* de Bethl no anirán á Roma per la penitencia. Que 's vagin ab cautela perque 'm sento capás de denunciarlas á *La Frulla*.

Y aquí acabo, perque be massa qu' he suat aquesta tarde arreglant lo bagul per fe 'l traspás y no es cosa de que sigui en mí un fet *alló* de la liquidació social.

Ja havia firmat aquestas ratllas y las duya á la redacció, quan veig en lo Passeig de Colón un grupo regular de gent.—¿Qué ocurreix?—Si, una baralla y de resultas una mort.

—¡Bomba! pero, senyor.

“*Un cadáver más, etc.*”

Fem dret cap á LA TOMASA y al arribar á la Plassa de Santa Ana no puch passar.—¿Altre cop romansos? ¿Qué diable passa?

—Rés, un teuladet que s' ha esfonsat, ferint á varis treballadors.

¡Recristo!... No pot ser! ha estat una equivocació; lo sostre que devia esfonsarse era 'l de casa meva (quan jo no hi fos) pera aplastar totas las cucaraxas que son las meas vehinas.

Y are si que acabo, pero fent constar que per no allargar mes aquest article, he passat pels ayre per no trobar-me ab mes desgracias.

¡32 sobre 0! *¿Ubinam gentium sumus?* ¿Pero aixó es vida?

—Escoltin: ¿que 'm deixarán cinch pessetas y ho aniré á preguntar á ca 'n Justin?... La propina ja la posaré jo.

LO BATXILLER JORDI.

Ja 'ho veurás..

DESPRÉS de la ceremonia

quan ja tots dos son casats, en Manel srut de l' iglesia ab la Pilar al costat.

—¿Sabs Pilar—diu éll á n' ella, neguitós —lo que hi notat?

—Los plors que feya la mare?

—No, no; res d' aixó... Pilar.

Quan lo capellá 'ns casava, ¿sabs quan ell ha preguntat si 'm volías per espós?

Allavorans, tú molt baix, has contestat lo «si pare»: tan baix, que ni 'ls convidats han sentit lo que tú deyas...

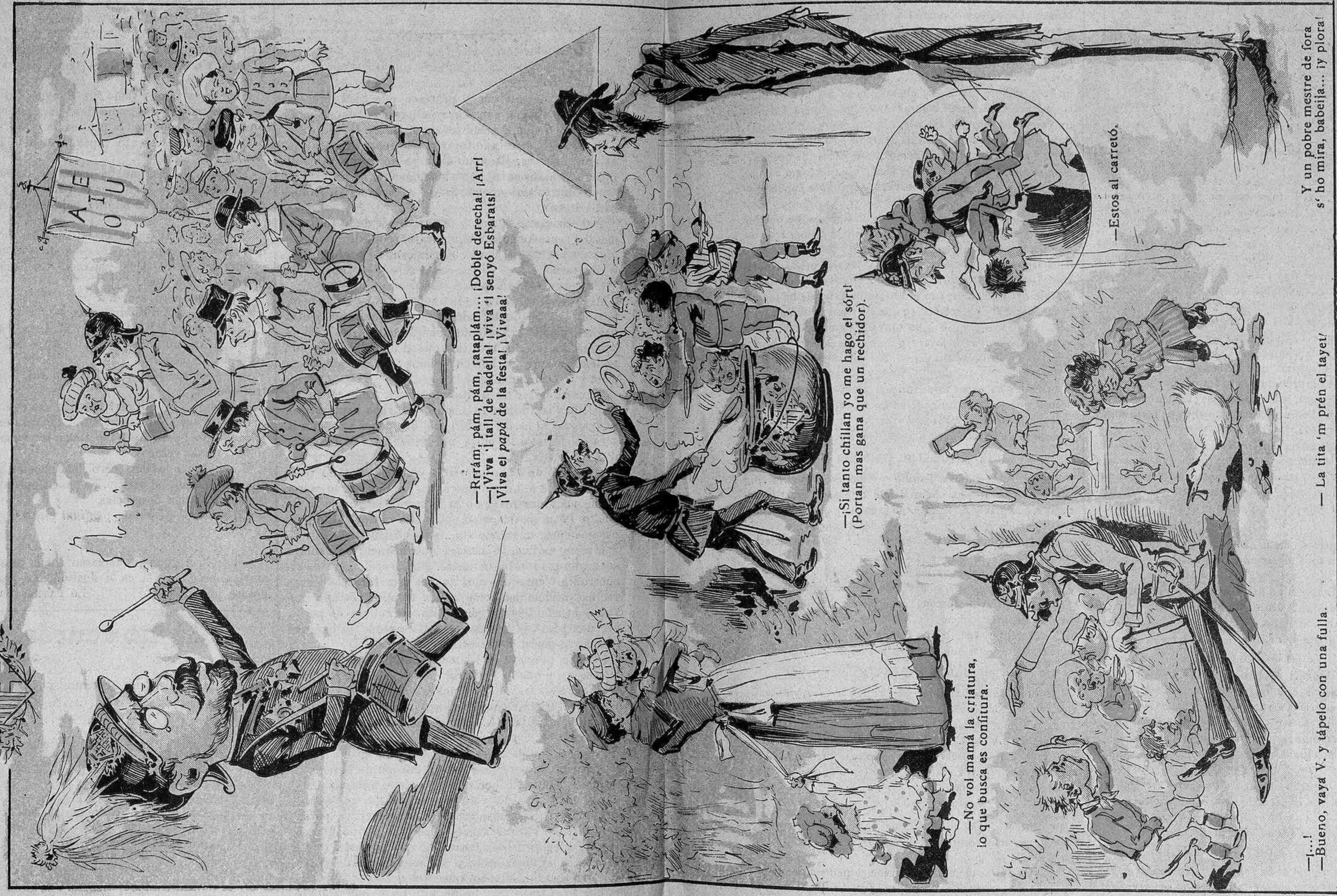
—No t' espantis, aixó ray;

es la falta de costum, no hi estich feta á cridar

pro quan altre cop me casi...

cridaré mes... ¡Ja ho veurás!

LLUIS SALVADOR

—Rrrám, páam, páam, rataplám... ¡Doble derechal ¡Arri
 —¡Viva ¡ tall de badella! ¡viva ¡ senyó Esbarats!
 ¡Viva el papá de la festa! ¡Vivaaa!

—¡Si tanto chillan yo me hago el sórti!
 (Portan mas gana que un rechidor).

—No vol mamá la criatura,
 io que busca es confitura.

—Estos al carretó.

—¡...!
 —Bueno, vaya V. y tápelo con una fulla.

— La tita 'm prén el tayet!

Y un pobre mestre de fora
 s' ho mira, babeija... ¡y plora!

NOVETATS

Una de las obras que en lo cartell d' abono figurava com á noves es *La Rencorosa* última del eminent dramaturch Sr. Echegaray y que al estrenarse en Madrit obtingué tan escas exit que á pesar de tractarse de l' autor favorito, á las pocas representacions siguié retirada del cartell.

Aqui entre nosaltres y sens passar plassa de profetas, creyém sufrirá igual desti, no perque *La Rencorosa* sigui una obra detestable, sino perque lo pensament ó tesis que ha volgut desarrollar lo gran dramaturch, está tan esbozament esplanat, que la obra no interessa fins á la meytat del acte tercer, acte que resulta notable donat lo insustancials que son los dos que l' precedeixen.

La execució que la companyia Calvo-Giménez hi ha donat ha sigut tan magistral, que á ella sola se deu los pochs aplausos que se sentiren durant lo trascurs de la mateixa. Se distingiren, donchs, la Srta. Cobeñas (C.) en la protagonista, y los Srs. Giménez y Cuevas, únichs que tenen algun moviment en sos rôles.

Pera avuy y com á verbena de Sant Pere, se prepara una funció, en que además de *D. Alvaro* (per última vegada) y *El señor Gobernador*, amenisará los intermedis una numerosa banda militar y además se disparará un grandió castell de fochs artificials per lo reputat pirotécnic Sr. Garreta.

TIVOLI

L' estreno de la sarsuela *El Colegial Totó* s' aplegó pera ahir dimecres, á fi de lograr lo millor desempenyo possible.

Sabém que la Empresa no hi ha planyut gasto de cap classe, ab l' objecte de que l' última obra del Sr. Pina obtinguá tan favorable éxit com lográ en l' any passat la del mateix reputat autor, titulada *El húsar*.

CATALUNYA

Ab la funció á benefici de la Srta. González s' evidenciá las muchas simpatías que té, ja que además de lo plé que lográ, se veje obsequiada ab flors y regalos de consideració.

Lo menú escullit, tou aixis mateix del complert agrado.

Pera ahir estava anunciat lo benefici de la Srta. Salvador, altra artista que te lograt lo major grau possible de simpatías.

Entre los plats escullits, hi figura *Un cuarto desalquilado* juguete cómich en que hi prengué part l' eminent actor don Ricardo Calvo.

No cal dir ab tal motiu si va haverhi plé.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Padres tìplos es lo titol d' un juguete cómich bassat en escenas de bastidors, que apesar de demostrat son autor ser un verdader mestre observador de *triquinyuelas-comiquils*, no lográ lo éxit que en honor á la vritat se mereixia, degút en gran part á que en las escenas finals se trasformá massa en saynete y de que sos intérpretes recargaren la nota bufa.

Ab alguna estisorada y mes ajust en la execució, creyém lograría quedar de repertori, que obras molts mes inferiors

han vingut de Madrit y á causa de las cartas de recomendació de ciertas empresas, han obtingut un bon nombre de representacions.

La nova sarsuela *Gardenia* arreglada la lletra per lo incansable Colomer y la música original del mestre Pérez Cabrero, lográ un éxit verdaderament extraordinari, degut á que lo senyor Colomé en obra de argument verdós hasta *la pared de enfrente*, ha tingut l' acert de que sia escoltat ab agrado per hasta concurrents pudorosos, impregnantlo de un sens nombre de xistes y acudits que un cop mes l' acreditan de expert arreglador y autor cómich de primera. Lo mestre Pérez Cabrero no estigué, á nostre veurer, tan acertat, puig si be la música que hi ha compost es notable, trobém que no es la mes indicada pera aquesta classe de operetas, puig sempre halaga mes la que per lo senzilla logra *aquilo tarse* de moment en los oidos, pera la prompte popularisació.

Ab tot foren sumament aplaudits, la sinfonia, un notable duo y un aria corejada molt originals, en lo primer acte; un duo y un coro en lo segón.

La execució casi perfecte per part de las senyoretas Rodríguez, Delgado y Quetcuti y Srs. Colomer, Mata y Taberner.

Molt ha contribuít á lo inmillorable éxit que ha lograt; lo magne aparato escénich ab que ha sigut presentat, puig per los módichs preus que en aquest teatro regeixen, resultan un verdader *tour de force* tan dispendi realisat.

Nostre aplauso, donchs per tal motiu al intelligent empresari Sr. Güell.

Al final dels actes foren cridats ab viva insistencia sos autors, que junts no hu poderen fer fins al final de la obra, rebent allavors una verdadera ovació.

Resúm: que hi ha *Gardenia* per temps.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS

Benefici dels clowns Tonino y Antonet es natural que vagi acompanyat del sinónim de plé colossal y com dits artistas tenen gracia per vendre, no es estrany que en dita funció hi hagués un continuo *derrotxe* de carcajadas,

La pantomima *escrita ad hoc* pera tal día, de espectacles teatrals favoritos, obtingué tan favorable acullida que ha sigut precisa repetirla varios días.

Pera avuy s' anuncia lo debut de Mr. Boisset ab los seus gossos amaestrats, espectacle que segons noticias, cridarà poderosament l' atenció.

Celebrarém no resulti una segona part de la *papa* del célebre (sic) Lavater's que 'ns portá lo sempre *actiu* Cereceda.

JARDÍ ESPANYOL

Las reformas introduhidas en *Las Reformas* revista satírica dels senyors Pous, Gassó y Gimenez, ha sigut del agrado de la numerosa concurrencia que asiduament assisteix á aquet ameno local.

Decada día s' observa en lo públich, mes favorable, acullida, per reunir condicions inmillorables de comoditat en aquesta temporada de caló.

CONCERTS D' EUTERPE

Lo concert donat en lo día de Sant Joan se vegé extraordinariament favorecut, de modo que sus *efectos valieron lo menos por dos*.

Totas las pessas tan corals com instrumentals obtingueren irrepotxable execució baix la acertada batuta del mestre Goula (fill) mereixent distinció especial l' himne *La Marsellesa*, qual solo, fou cantat magistralment per lo reputat baix Sr. Visconti.

S' anuncia lo quint concert pera lo día de Sant Pere.

UN CÒMICH RETIRAT.

A LAS VERBENAS

FALLE DEL
ARCO PELTAIR

—¿Que ja has arribat, Ton?
—Si y tu?
—Jo també.

—María, aquella senyora 'm deu conei-
xer... 'm senyala que hi puji.

—Quina senyorassa! al menos
deu ser una condesa!
Y 'm toca ab lo peu... Pau has fet sort...

1914

CURIOSITATS

Lo Baptisme

EXISTEIXEN diferències essencials del baptisme de Sant Joan al establert per Jesucrist, diferències que acabaren pera ser proclamades per lo següent anàtema del Concili de Trento: (Sess. VII de Baptisme, can. 1) *Si quis dixerit Baptismum Johannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit.*

Segons los concilis de Florencia y de Trento lo baptisme es un sacrament y un misteri al mateix temps instituhit per Jesús y definit pels teòlechs, dihent, qu' es un sacrament qu' opera la purificació y regeneració dels homes per l' aygua unida á certes paraulas (*Sacramentum regenerationes per aquam in verbo*).

Es molt difícil precisar la época de la institució del bateig cristià; ni las sagradas escripturas, ni la tradició, ni las definicions de l' Iglesia determinan ab precisió aquesta época.

Hi ha qui diu que lo tal sacrament fou instituhit quan Jesús volgué ser batejat en las ayguas del Jordán. Altres opinan que va ser després de la resurrecció quan Jesús digué á sos deixebles: *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti* (Aneu y ensenyeu á tothom y batejant en lo nom del Pare, del Fill y del Esperit Sant) y altres, per últim, son d' opinió que dit sacrament fou instituit quan Jesús va dir á Nicodemus, que, l' home necessitava ser regenerat per l' aygua y l' Esperit Sant, fundantse en las següents paraulas del Evàngeli de Sant Joan: *Posthæc venit Jesus et discipuli ejus in terram Judeam, et illie demorabatur cum eis et baptizabat.*

La inmensa majoria de las religions han atribuït al aygua un poder y una eficacia misteriosa y simbólica.

En la religió dels israelitas 's practicaren en totas ocasions y épocas, ablucions y purificacions que devian renovar-se en temps determinat.

Sembla inductible que ja abans de Sant Joan Baptista s' administrava lo baptisme com rito d' iniciació que completava la circumcisió reemplaçantlo necessàriament per lo que respecta á la dona.

A mes del baptisme d' aygua (*Baptismus fluminis*) hi ha lo baptisme de sanch ab los mateixos efectes: (*Baptismus sanguinis*) al igual que lo baptisme del desitj (*Votum baptismi*). L' Iglesia ha considerat sempre que lo martiri suferit per la fé cristiana produheix los mateixos efectes que lo baptisme real.

Lo martiri va considerarse desde 'ls principis del cristianisme com á medi de suplir superabundantment al baptisme. A mes de la rahó natural ve en apoyo de lo mateix las següents paraulas de Jesús: Aquell que perdi la vida per causa meua, la trovará (Sant Mateu, v. 39.)

Creu també l' Iglesia que lo catecúmeno que mort repentinament sens haver rebut lo baptisme que desitjava participarà de la vida eterna.

Desde 'ls primers sigles del cristianisme varen apa-

reixer varias sectas negant la eficacia del baptisme. Los marcosians, valentinians y quintilians, sostenian que la gracia, sent com es un do espiritual, no podia ser transmesa per signes externs.

Altres sectas sostenian que lo baptisme havia de ser de foch y no d' aygua, fundantse en aquelles paraulas de Sant Joan: *Jo t' batejo ab aygua per l' arrepeniment 'l que vindrá després de mí ho farà ab foch y en l' Esperit Sant.*

Menandro batejava en nom seu; los montanistas, unian lo nom de Montan, fundador de la secta, á los del Pare y del Fill. Los sabelians negavan la Santíssima Trinitat y no batejavan en son nom.

Lutero va acceptar, respecte aquest sacrament la teoria de sant Agustí ab las modificacions fetas per Sant Tomás de Aquino. Sant Agustí sostenia que la fé era indispensable y que en los nens podia ser suplida per los pares; Sant Tomás assegurava que la eficacia del sacrament dependia de la fé de la mateixa criatura.

Los calvinistas creuen que la criatura predestinada pera la salut eterna, está ja santificada en lo ventre de la seva mare.

Los armenis retxassan la doctrina de Sant Agustí que condemna eternament á las criaturas no batejadas per considerar injust castigar á sers ignocents.

Mahoma, en lo Corán, emplea la paraula Baptisme (Sebgha) paraula qu' ha dat molt que pensar als comentaristas musulmans, considerantla com significat de la religió que Deu va dar als homes, sent verdaderament estrany que lo fundador del Islamisme usés una paraula que denota una cerimonia idéntica á la del Baptisme com se practicava en los primers temps del cristianisme.

PEPET DEL HORT.

Campanadas

Per lo Ministeri de la Guerra s' ha comunicat una Real ordre á las comandancias del institut de la Guardia civil á fi de que impideixin que 'ls cassadors matin á las palomas mensatjeras tant militars com de la Societat Colombófila de Catalunya, ja que ab l' extermini de ditas palomas, s' originaria un gran perjudici al ram de guerra.

Per sa part la Societat Colombófila de Catalunya, ofereix 25 pessetas per cada denuncia que 's presenti á las autoritats ó á qualsevol de sos agents.

Donchs á fer l' ull viu.

Ha deixat de formar part de la redacció del periódich *Lo Teatro Catalá*, havent dimitit al mateix temps lo càrrech de Vice-secretari del *Monte-pio Catalá*, aliat ab dit periódich, nostre amich lo jove escriptor y autor dramátich D. Ramón Ojeda López.

Lo bajá de Mazagan, al demanarli 'ls quartos del primer plaso de la indemnisió, va contestar que no 'ls tenia allí.

—¿Y á Fez?—va preguntarli lo comissionat espanyol.

—Tots bons—va respondre lo bajá.

Aixó no será nou, pero es vritat.

Diuen que hi ha una verdadera invasió de pessas de deu y cinch céntims falsas.

Pitxors son las pessas de cinch duros que ja no n' hi han de falsas ni de bonas.

Aquestos dias los gossos han fet de las sevas prenent per blanco las pantorrillas dels transeunts.

Després mourém gresca als del carretó quan intentan *axarpar* algun d' aquets *inofensius animals*.

Sembla que 's tracta de portar als tribunals á l' empresari de la plassa de toros d' aquesta capital per haver despatxat en la corrida última mes entradas de las que caben en lo local.

Ja ho trobém ben fet, pero... ¿ja están segurs de treuren algo los perjudicats?

Y no 's pensin, qu' un escarment dur, fora alabat per tothom.

Per questións amorosas un individuo va dispararse *nada menos* que quatre tiros al tupí.

Després dirán que lo romanticisme ha passat de moda...

Lo que no diuhen, si 'ls tiros varen ser plegats ó de un en un.

La Julieta deu estar que no hi deu veurer de cap ull.

Quina *salida*...

Las funcións efectuadas en los teatros en la verbena de Sant Joan se veieren molt mes concorregudas de lo que era de preveurer, á causa de l' altre espectacle que en dita nit dongué en lo Parque la competidora *empresa* municipalesca.

Hem dit concorreguts, pero se 'ns ha dit que hi hagué un teatro, quals espectacles se fan per seccións, que en una *idem* lográ fer en taquilla... 1 pesseta y 20 céntims.

Ni 'l carretó del Ros en dias de pluja.

A tots los que van á casa de disbarats ortográfichs, los recomaném lo lletrero qu' hem tingut ocasió de llegir en la Carretera de Port, terme de Sans, tocant á Barcelona. Diu aixis:

«SE PROÍVE EL TRANSITO
POR ESTA, CALLÉ LAS ESPECIES
SUGUETAS AL IMPUESTO DE CONSUMOS.»

Donat lo carácter oficial de la mentada inscripció, sobran los comentaris.

Lo govern dels Estats Units nos reclama quatre millóns de duros.

Ja veurán com serém mes bons pagadors que 'ls moros ho son per nosaltres.

Es vritat que los yankees tenen un modo de presentar facturas diferent del nostre.

Desseguida treuhen lo *Sant Cristo gros*.

Y lo nostre es tan petit que casi no 's veu.

Lo ministre de Marina ha dit que la nostra esquadra casi pot competir ab la inglesa.

'S necessita cuyro pera parlar d' aquesta manera.

Aquesta gent están tan fets á darnos garsas per perdius que ja nos las donan sense plomar.

Nos sembla que 'ls francesos han anat massa lluny assaltant los domicilis dels italians en Lyon.

No veyém que 'ls justos hagin de pagar pels pecadors.

Si l' assessí de Mr. Carnot arriba á ser francés, aquestos s' haurien hagut de suicidar tots.

Al menos es la lógica.

LOS QUE DESPUNTAN

† Fotografías instantáneas †

V

DELS literats que forman sempre Junta, Círcol, Associació ó bé Societat, lo qui exposém avuy fotografiat es un que, segons cóm y en qué, despunta.

La sátira es son flach característich y fá sang, tant parlant com escribint; es crítich, á son modo, per instint; y encar' qu' éll no volguès, fóra humorístich.

Franch y viu, llest y actiu, d'ur ab tot bitxo; son génit es voluble per lo errant ans d' esser, com es are, viatjant, sa pensa ja viatjava per capritxo.

Deslligat de tot tracte ó compromís, als autors, nous y vells, clava pallissa.

Ab los equivochs seus tot ho bernissa...

Se diu BERNIS... ¿Per qué no 's diu *Bernis*?

K. Bot.

BIBLIOGRAFIA

Ha vist la llum pública la noveleta *Tarragona*, tomo quart de la colecció que ab lo titul de *Episodios de mi tierra*, ve donant á la estampa lo distingit escriptor Sr. Gras y Elias. Ab dir qu' aquest últim tomo, se conserva á la altura dels anteriorment publicats, sino 'ls aventatja, creyém haber fet la major alabansa de la obra: la cual interessant al lector desde 'ls primers capítuls conserva sa atenció fins á la última plana, gracias á la habilitat del Sr. Gras pera unir á un assumpto patriótic personatjes perfectament trassats.

Felicitem de nou al autor de *Episodios de mi tierra*, y li dem las gracias per havernos favorescut ab l' últim tomo publicat, de colecció tan important.

MAGNIFICH RETRATO

del malhaurat matador de toros

Manel Garcia (Espartero)

tamany 20 X 30 centímetros, imprés en paper semi cartulina propi pera enquadrarse.

Se ven al preu de

10 CÈNTIMS

en nostra Administració, 5, Sant Ramón, 5.

Als Senyors Corresponsals se 'ls farà considerable desquento

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

† PREUS DE SUSCRIPCIÓ: †

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

Litografia Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
5, Sant Ramón, 5—BARCELONA

—Ab aquesta distracció de focs, tothom
està *fret*. La nostra feyna no vol soroll.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Vaig conèixer á la Rosa
una nit al *tot*, ballant,
y es tant lo que va agradarme
que m' hi vareig declarar.
Y al preguntarli á n' al acte,
frenétich y adelerat,
si mon amor acceptava,
—*Tercera!*—va contestar.
—Pró, dona, digam que *dos*
y molt ditxós me farás.
—*Prima!* no vull per espós
á un poeta de secá.
.....
Ab aixó, estimat lector,
crech que ja t' haurás pensat

que d' aquell ball vaig sortir
rabiós y carbassejat.

JOSEPH PUJADAS.

ROMBO

Sustituir los punts ab lletres de ma-
nera que llegidas vertical y horisontal-
ment, donguin: 1.ª ratlla: consonant;
2: carrer de Barcelona; 3: vila catalana;
4: carrer de Barcelona; 5: consonant.

CINTET BARRERA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7—Poble catalá.
- 1 2 3 3 2 4—Carrer de Barcelona.
- 1 4 3 4 5— » » »
- 1 2 3 3— » » »
- 4 1 2—Aucell domésti.
- 3 2—Nota musical.
- 4—Vocal.

JOAN DÉU PORTALET

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 303

Xarada.—*Ca-mi la.*
Istríngulis.—*Marsal—Marsa—Mars—*
Mar—Ma—M.
Geroglínch.—*Un ters de sílabas.*

LITOGRAFIA BARCELONESA
DE

RAMON ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan, á preus reduhidíssims y ab la major promptitut, tota classe
de impresos com son tarjetas, facturas, memorandums, sobres, membrets
etc., etc.

També se trovará un assortit inmens de cromos, propis pera
anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.
Gran especialitat en carnets pera reunions
y societats.